

Talousarvio ja työnvälityksen toimivuus

Julkisen työnvälityksen (32.30.01 Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot) määrärahojen kehitys on ollut 2010-luvulla laskeva. Valtion tilinpäätösten ja talousarvioiden mukaan menot ovat olleet vuosina 2010–2016 seuraavat:

Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot	milj. e
vuoden 2010 tilinpäätös	167
vuoden 2011 tilinpäätös	164
vuoden 2012 tilinpäätös	159
vuoden 2013 tilinpäätös	161
vuoden 2014 tilinpäätös	160
vuoden 2015 talousarvio	154
vuoden 2016 talousarvio	151

Valtiontalouden tarkastusvirasto on kahdessa viimeisessä työhallintoon kohdistuneessa tarkastuksessaan (Nuorisotyöttömyyden hoito 8/2014, Sähköiset työvoimapalvelut 8/2015) käsitellyt myös työnvälitykseen liittyviä kysymyksiä. Työnvälityksen osalta keskeiset tarkastushavainnot voidaan tiivistää seuraavasti.

Työnvälitystä tekevät työhallinnon asiantuntijat. Työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstöresursseja on viimeisten kymmenen vuoden aikana vähennetty noin neljäsosalla osana valtion tuottavuusohjelmaa. Henkilökohtaista palvelua on pyritty korvaamaan sähköisillä palveluilla. TE-toimistojen mukaan toimintatapojen muutos on haitannut erityisesti nuoria työnhakijoita.

Tarkastuksessa tehdyn tilastollisen selvityksen mukaan TE-toimistojen henkilöstömäärällä havaittiin olevan pieni, mutta tilastollisesti merkitsevä vaikutus työttömyyden pitkittymiseen. Mitä enemmän henkilöstöä on, sitä nopeammin työttömyys pystytään katkaisemaan. TE-toimistojen henkilöstön vähentäminen on siten johtanut työttömyyden pitkittymiseen. Tämä havaittiin sekä nuorilla että kaikilla työnhakijoilla keskimäärin. Arvioinnissa on otettu huomioon kansantalouden suhdannevaihtelut, toimistokohtaiset kiinteät tekijät sekä alueittainen työllisyystilanne. Lisäksi huomioitiin se, että resurssien ja työttömyyden keston välillä on kaksisuuntainen yhteys.¹

Sähköisten palveluiden kehittämisessä työministeriö on ollut hallinnossa edelläkävijä. Suurin osa työnhakijoista kokeekin positiivisena se, että osan rutiiniluonteisista asioista voi nykyään hoitaa verkossa, ilman paikan päällä jonotusta. Kaikissa tapauksissa sähköiset palvelut eivät kuitenkaan korvaa henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Tämä pätee varsinkin nuoriin työnhakijoihin, joiden kokemus työmarkkinoista voi olla hyvin ohut, eivätkä työelämän pelisäännöt ole selvillä.

¹Yksityiskohdista ks. VTV:n työpaperi:

http://www.vtv.fi/files/4128/Tyopaperi_TE_toimistojen_henkiloston_vaikutus_nuorisotyottomyyden_hoidon_tuloksellisuuteen.pdf

Asiakkaan palvelutarpeiden tunnistaminen on muuttunut vaikeammaksi, koska kaikkia asiakkaita ei enää tavata kasvokkain. Asiakkaiden jako palvelulinjoille tapahtuu mekaanisesti, eikä siinä oteta huomioon asiakkaan todellista työmarkkinakokemusta ja -osaamista. Osvien työtarjousten teko on vaikeutunut, sillä verkkoon tallennettujen tietojen tai puhelinkeskustelun perusteella on vaikea muodostaa kuvaa työnhakijan todellisesta potentiaalista.

Asiakkaiden verkossa täytettämiin tietoihin sisältyy usein virheitä, joita TE-toimistoissa joudutaan korjaamaan. Osa tiedoista tulee tallennettua järjestelmään täten kahteen kertaan. Syvällisempään neuvontapalveluun käytettävissä oleva vastaanottoaika ei ole TE-toimistoissa lisääntynyt verkkopalvelujen myötä.